

รายงานการวิจัย

ถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียง
แบบก้าวหน้าของวิสาหกิจชุมชน เพื่อสังคมอยู่เย็นเป็นสุข
ในจังหวัดราชบุรี

**A Lesson Learnt from Progressive Sufficiency Economic Activities
on Integrated Learning Processes of Community Enterprises for
Green and Happiness Society in Ratchaburi Province**

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นรินทร์ สังข์รักษา

อาจารย์ ดร. ชีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

มิถุนายน 2553

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ปีงบประมาณ 2552

ชื่อโครงการ

ถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้บูรณาการกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบ
ก้าวหน้าของวิสาหกิจชุมชน เพื่อตั้งคมอยู่เย็นเป็นสุขในจังหวัดราชบุรี

A Lesson Learnt from Progressive Sufficiency Economic Activities on Integrated
Learning Processes of Community Enterprises for Green and Happiness Society in
Ratchaburi Province

ชื่อผู้วิจัย

ผศ.ดร.นรินทร์ สังข์รักษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร 034-
255254

ดร. ชีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร 034-
255254

ระยะเวลาการทำวิจัย

12 เดือน ตั้งแต่ 19 มิถุนายน 2552 -21 มิถุนายน 2553

.....

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถอดบทเรียน การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ของ
ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 2) วิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจชุมชน 3) ศึกษาความ
รับผิดชอบต่อสังคมหรือวิสาหกิจบริบาล (CSR) ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 4) ศึกษาการปฏิบัติที่เหมาะสมในการ
ประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้ากับเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และ5) ศึกษาความอยู่
เย็นเป็นสุขร่วมกันในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในวิสาหกิจชุมชน การวิจัยเรื่องนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม ทั้งการ
วิจัยเชิงปริมาณ ใช้การสุ่มตัวอย่าง แบบเป็นระบบ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 5 กลุ่ม คือ กลุ่ม
เกษตรกรรม กลุ่มพาณิชย์กรรม กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มบริการ และกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น จำนวน 422 คนและการ
วิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง จำนวน 53 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ระดับลึก
และร่างการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์
เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น ร้อยละ 63.30 ดำเนินการ ระหว่างปี 2541-2550
ร้อยละ 61.80 มีขนาดของสินทรัพย์ ต่ำกว่า 3 แสนบาท ร้อยละ 55.00 ได้รับความรู้มาจากภายนอกท้องถิ่นมากที่สุด ร้อยละ
37.40 รองลงมาแสวงหาความรู้จากภายในและภายนอกท้องถิ่น ร้อยละ 35.50 แหล่งของความรู้ที่ได้รับมาจากการใช้หลายสื่อ
ร้อยละ 55.70 มีการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 98.80 องค์ความรู้ในการนำมาประยุกต์ใช้ในระดับ
มาก ร้อยละ 43.60 มีการใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน ในระดับมาก ร้อยละ 40.80 ผลที่เกิดจากการใช้
แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก ร้อยละ 48.10 และบทเรียนที่ได้จากการใช้แนวทาง
เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน ในระดับมาก ร้อยละ 48.10 พฤติกรรมการปฏิบัติในวิสาหกิจชุมชนที่ส่งผลต่อ
กระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจในระดับมาก มีกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่ม/เครือข่าย จากการลงมือปฏิบัติจริง จาก
การแก้ปัญหาในชีวิตจริง การขับเคลื่อนการเรียนรู้ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ และ

การประหยัด บทเรียนที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้กิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าในระดับมาก มีการสร้างและใช้ความรู้ตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าของวิสาหกิจชุมชน 3 แห่ง 2 เงื่อนไข มีการออม การลดหนี้ และการลดรายจ่าย และมีศูนย์การเรียนรู้เป็นแหล่งให้ความรู้

การปฏิบัติที่ดี/เหมาะสมที่ถือเป็นผลสำเร็จในการประกอบการวิสาหกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าในระดับมาก มีวิธีการคิด กระบวนทัศน์ใหม่ มีการตั้งเป้าหมาย เน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ การปฏิบัติตามแนวทางวิถีแห่งความพอเพียง ผลของการปฏิบัติที่ดีของวิสาหกิจชุมชน คือ สามารถเลี้ยงตัวเองได้ และมีความเข้มแข็งของกลุ่ม/เครือข่าย บทเรียนที่ได้รับจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้ามาใช้ในวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก มีบทเรียน จากในอดีตและบทเรียนในปัจจุบัน ทั้งระดับบุคคล/ครอบครัว ชุมชน และสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้ามาใช้ในวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก มีความรับผิดชอบต่อผู้ร่วมงาน (แรงงาน) ต่อกลุ่ม/เครือข่าย ต่อลูกค้า ต่อชุมชน ต่อสังคม และต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้ามาใช้ในวิสาหกิจชุมชนในระดับมาก มีความอยู่เย็นเป็นสุข จากระดับบุคคลที่มีความสุข ความภาคภูมิใจ มีชีวิตที่มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ความสุขจากครอบครัวอบอุ่น ความสุขจากชุมชนเข้มแข็ง

ข้อค้นพบ การดำเนินวิสาหกิจชุมชนต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และรู้จักในสาขาที่ทำ ต้อง “รู้ ผู้ ระวัง” และ “4 ม.” ได้แก่ 1) ไม่เสี่ยงมาก 2) ไม่ดั้นร่นมาก 3) ไม่มีหนี้สิน และ 4) มีความสุข มีการจัดการแบบค่อยเป็นค่อยไป บนพื้นฐานของบทเรียนที่ผ่านมา มีการปฏิบัติที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคม เน้นความซื่อสัตย์ ความสามัคคีของหมู่คณะและการออมเป็นสำคัญ

Abstract

This research was aimed to 1) draw up the lesson learnt from the community business development through Progressive Sufficiency Economic Activities of community entrepreneurs 2) analyze their integrated learning process happened from the economic activities 3) study their corporate social responsibility (CSR) 4) study their appropriate practices in the application of Progressive Sufficiency Economic mixed with Capitalist Economy of community entrepreneurs 5) study the green and happiness society happened from this application. Based on the mixed 2 methodologies from quantitative and qualitative methods, the respondents accounted to 422 persons from five community entrepreneur groups in agricultural, commercial, industrial, service and One Tambon and One product (OTOP) activities were quantitatively included into this study with the systematic random sampling technique. For the qualitative study techniques, the 53 respondents were purposely selected to study with interviewing questionnaire, in-depth interviewing and focus group discussion guidelines. Both of the quantitative and qualitative data were analyzed with Statistical Computer Program and the content analysis technique respectively.

From the results, it was found that majority of the respondents were OTOP entrepreneurs. They ran their businesses between the years of 2541-2550 (63.30%). Their business scales were lower than 300,000 Baht (61.80%). 37.40% and 35.50% of them sought to gain the knowledge from the external community and the external and internal community respectively. Their knowledge gained were from many media sources (55.70%). Most of them used the body knowledge of Sufficient Economy (98.80%). At the large level, they used the body knowledge and its practical ways in their business (43.60% and 40.80%) and they were received the good effects and the lesson learnt of this application (48.10% and 48.10%). Also their business practices which effected to the integrated learning process were classified at the large level. The learning process was occurred from the real practices and the real usage of problem solutions. Their learning process was mobilized through decreasing in expenditures, increasing in incomes and money saving. The lesson learnt was drawn up at the large level and the knowledge was constructed and used under the activities of 3 loops and 2 conditions. The entrepreneurs had their money saving, decreasing in debts and expenditures. The learning center was established as the one learning source in community.

Their good and appropriate practices were measured at large level. They had also their new thinking and new paradigm. Their target goals were set up and addressed to have the more qualitative than quantitative amounts. They also had their practices based on the sufficient economic activities. The results occurred from the good and appropriate practices were their capabilities in self-earning living and their strengthening in groups and networks. Their lesson learnt was measured at large level. They also had the lesson learnt both in the past and present times and in the personal/family/community and society. Their corporate social responsibilities were occurred and measured at large level and they also had their responsibilities to their colleagues/groups/networks/customers/community and environments. The happiness from their practices was shared and categorized at large level and it was occurred from the level of individual person (individual

happiness, prides, good quality of life and good living) to family (warm family) and community (strengthening in community).

Findings: To run the community entrepreneur, the entrepreneurs must learn it continuously and deeply in their own activities. They must know how to fight and be careful for it. They must run it with diminishing in the low risk, do not put too much effort for it. They must have not many debts and have happiness in their jobs. The entrepreneur activities must be softly and step by step managed and based on the passage lesson learnt. Also the activities must be well practiced. They must have the faithfulness and the responsibilities to their own society.